

10

ICEBERG

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU BANKASI

NEŞE ATABEY

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

ÖSYM SORULARI

SORU SAYISI: 1289

SORU ÇÖZÜM /
KONU ANLATIM VİDEOLU

ORTA
DÜZEY

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütesidir. ICEBERG'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. Bu kitabı hazırlarken ICEBERG'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları, çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videoları ve çıkmış sınav sorusu deneyimini yaşamanız için ÖSYM sınav soruları ile görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu yeni öğretim programlarına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **10. Sınıf ICEBERG Türk Dili ve Edebiyatı Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an **Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24** yanınızdayız. Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Eyüp Eğlence

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencimiz,

Müfredata uygun olarak hazırlanan elindeki Soru Bankası kitabı hem öğrencilere hem de öğretmenlere sağlam bir başucu kaynağı olarak tasarlandı. Bu kitaptaki sorularla müfredatın detaylarıyla incelenmesine hem de Yükseköğretime Geçiş Sınavı'nda ve sonraki sınavlarda da karşına çıkabilecek nitelikte olmasına özen gösterdik.

Kitaptaki soruların konuyu öğretmesine, kolaydan zora doğru sıralanmasına dikkat ettik. Her ünitenin sonuna koyduğumuz ünite tekrar testleriyle üniteyi özümsemeni hedefledik. Testlerin ve konuların sıralanışını, konuların anlatımını MEB müfredatına ve kazanımlarına göre düzenledik. Elindeki bu kitabın sana başarılı bir öğrenim hayatı yaşatması dileğiyle.

10. Sınıf ICEBERG Türk Dili ve Edebiyatı Soru Bankasını,

- **30 Mikro Konuya** bölerek hazırladım.
- **Testler** ile öğrendiğiniz mikro konuyu pekiştirmenize yardımcı oldum.
- **Soru Çözüm Videolarıyla** testlerde çözemediğiniz soruların çözümüne ulaşmanızı sağladım.
- **Ünite Tekrar Testleri** ile her ünitenin sonunda ünitenin bütün mikro konularını kapsayan sorulara yer verdim.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyorum.

Neşe Atabey

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: GİRİŞ ..... 7 - 38

BÖLÜM 1: GİRİŞ

1. Mikro Konu: Edebiyat - Tarih ve Din İlişkisi / Türk Edebiyatının Tarihî Dönemleri 8
2. Mikro Konu: Türkçenin Tarihî Gelişimi (Sözlü Edebiyat) 16
3. Mikro Konu: Türkçenin Tarihî Gelişimi (Yazılı Edebiyat) 20

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

4. Mikro Konu: Yazım Kuralları 24
5. Mikro Konu: Noktalama İşaretleri 30

ÜNİTE 2: HİKÂYE ..... 39 - 78

BÖLÜM 1: OKUMA

6. Mikro Konu: Türk Edebiyatında Hikâye Türünün Kaynakları ve Dede Korkut Hikâyeleri..... 40
7. Mikro Konu: Mesnevi 48
8. Mikro Konu: Halk Hikâyeleri 52
9. Mikro Konu: Tanzimat'tan Millî Edebiyat Dönemi'ne Kadar Türk Hikâyesinin Gelişimi 54

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

10. Mikro Konu: Fiilimsiler (Eylemsiler)..... 62

BÖLÜM 3: YAZMA

11. Mikro Konu: Hikâyede Anlatma, Gösterme, Diyolog, İç Konuşma, Hikâye Yazma Teknikleri..... 68

ÜNİTE 3: ŞİİR ..... 79 - 126

BÖLÜM 1: OKUMA

12. Mikro Konu: İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatında Şiir 80
13. Mikro Konu: Geçiş Dönemi (11 - 12. Yüzyıl) Eserleri 88
14. Mikro Konu: Halk Edebiyatında Şiir Özellikleri ve Türleri 96
15. Mikro Konu: Söz Sanatları (Edebî Sanatlar) 102
16. Mikro Konu: Divan Edebiyatında Şiir Özellikleri ve Türleri 110

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

17. Mikro Konu: İsimler (Adlar) 118

ÜNİTE 4: DESTAN / EFSANE	127 - 146
BÖLÜM 1: OKUMA	
18. Mikro Konu: Destan	128
19. Mikro Konu: Efsane	132
BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ	
20. Mikro Konu: Sıfatlar (Ön Adlar)	134
ÜNİTE 5: ROMAN	147 - 188
BÖLÜM 1: OKUMA	
21. Mikro Konu: Dünya Edebiyatında Roman.....	148
22. Mikro Konu: Tanzimat Dönemi'nde Roman.....	156
23. Mikro Konu: Servetifünun Dönemi'nde Roman.....	164
24. Mikro Konu: Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman.....	172
BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ	
25. Mikro Konu: Cümle Türleri	178
ÜNİTE 6: TİYATRO	189 - 206
BÖLÜM: OKUMA	
26. Mikro Konu: Geleneksel Türk Tiyatrosu (Halk Tiyatrosu).....	190
27. Mikro Konu: Modern Tiyatro ve Tiyatronun Türk Edebiyatındaki Yeri	196
ÜNİTE 7: ANI (HATIRA)	207 - 214
BÖLÜM: OKUMA	
28. Mikro Konu: Anı (Hatıra) Türünün Özellikleri	208
ÜNİTE 8: HABER METNİ	215 - 222
BÖLÜM: OKUMA	
29. Mikro Konu: Güncel Gazete Haberleri / Haber Metinlerinin Özellikleri ve İnternet Haber Metni	216
ÜNİTE 9: GEZİ YAZISI	223 - 236
BÖLÜM: OKUMA	
30. Mikro Konu: Gezi Yazısı Türünün Özellikleri	224
CEVAP ANAHTARI	237 - 240

GİRİŞ

1. Hem Göktürk hem de Uygur edebiyatında Şaman inancının etkisi çok açıktır. Türklerin Göktürk alfabesinden Uygur alfabesine geçişlerinde de belirleyici faktör dindir. Şaman inancından Brahman inancına geçen Türkler, o dini daha iyi anlamak için Uygur alfabesine geçmişlerdir. Bu da bize tarihin her döneminde ----

Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilebilir?

- A) dinin, edebiyatı ve insanların hayatlarını derinden etkilediğini göstermektedir.
B) dilin önemli ve birleştirici olduğunu ispatlar.
C) edebiyatın durağan olmadığını, bir devinim hâlinde olduğunu gösterir.
D) Türklerin din değişiklikleriyle günümüze kadar geldiğini gösterir.
E) edebiyatın aslında dinin içeriğinden vazgeçmediğini ispatlar.

2. Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!
Ak tolgalı Beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kabilelerle...

Bu şiirin içerik özelliği göz önüne alındığında edebiyatın hangi bilimle ilişki içinde olduğu söylenebilir?

- A) Tıpla
B) Tarihle
C) Psikolojiyle
D) Coğrafyayla
E) Sosyolojiyle

3. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütlerden biri değildir?

- A) Ekonomik bozulma
B) Kültür değişimi
C) Din değişimi
D) Zihniyet değişimi
E) Sanat anlayışı

4. Türklerin İslam'ı kabul etmeleriyle birlikte Türk edebiyatı da ciddi bir değişim geçirmiştir. Bu değişim hem biçimde hem de içerikte kendini göstermiştir. Bu değişikliğin tek sebebi dindir. O güne kadar din dışı denebilecek özelliklere sahip olan eserler, artık besmele, hamdele ve salveyle başlar olmuştur. Sıradan bir kitabı elinize alıp onun girizgâhını okuduğunuzda, besmele ve hamdele bölümlerindeki ifadeler yüzünden o kitabı dinî bir kitap sanmanız çok mümkündür. Ama o kitabın ilerleyen sayfalarında anlatılan şeylerden sonra kitabın konusunun mimari, musiki ya da edebiyat olduğunu anlarsınız. Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılan *Divanu Lüğati't - Türk*'ün giriş kısmı buna çok iyi bir örnektir. Kitabın başındaki bölümler okunduğunda kitabın dinî bir kitap olduğundan başka bir seçenek akla gelmez. Ama ilerleyen sayfalara bakıldığında, bunun ansiklopedik içeriğe sahip bir dil kitabı olduğu ortaya çıkar. İşte bu, ----

Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilebilir?

- A) dinin, edebiyatı etkilediğinin güzel bir örneğidir.
B) Arapçanın Türkçe üzerindeki etkisini gösterir.
C) edebiyatın, sosyal hayatın bir parçası olduğunun kanıtıdır.
D) edebiyatın, diğer bilim dallarının temeli olduğunu gösterir.
E) *Divanu Lüğati't - Türk*'ün önemini gösterir.

5. Ben Tanrı gibi gökte doğmuş Türk Bilge Kağan, şimdi tahtıma oturdum. Sözlerimi sonuna kadar işit, bütün küçük kardeşlerim, yeğenlerim, oğullarım, bütün soyum, milletim, sağdaki şadpıt beyler, soldaki tarkanlar, buyruk beyleri Otuz - Tatar, Dokuz Oğuz beyleri, bu sözlerimi iyice işit, dikkatle dinle: Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına doğru bu çevre içindeki bulunanlar hep bana tabidir. (*Kül Tigin Yazıtı*'ndan bir parça)

Bu parça 8. yy.da edebî bir dille yazılmış, söylev niteliği taşıyan ve bir devlet yöneticisinin halkına seslendiği bir anıttan alınmıştır, bu ifadeler göz önüne alındığında edebiyatın ---- ile ilişkili olduğu söylenebilir.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlamca bütünlük sağlanır?

- A) tıpla
B) tarihle
C) psikolojiyle
D) coğrafyayla
E) sosyolojiyle

6. Batı etkisindeki Türk edebiyatı,
I. Tanzimat edebiyatı
II. Servetifünun edebiyatı
III. ----
IV. Millî Edebiyat
V. Cumhuriyet Dönemi edebiyatı
Yukarıda verilen edebiyat tarihi dizininde III numaralı boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse kronolojik sıralama doğru olur?

- A) Divan edebiyatı
B) Halk edebiyatı
C) Fecriati edebiyatı
D) İslamiyet öncesi edebiyat
E) Sözlü Dönem

7. Zamanla Hz. Muhammet'in hayatını daha iyi anlatmayı amaçlayan kitaplar ortaya çıkar. Buna 'Siyer edebiyatı' da diyebiliriz. Süleyman Çelebi'nin *asıl adı Vesiletü'n-Necât olan* ile zirveye ulaşan bu edebiyat türleri arasında hilyeleri, miraçnameleri ve elbette naatları sayabiliriz.
Bu parçada "zamanla" diye adlandırılan dönemin başlangıcı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan edebiyatı
B) Halk edebiyatı
C) Fecriati edebiyatı
D) Geçiş Dönemi
E) Yazılı Dönem

8. Edebî bir eser, konusunu tarihî bir olaydan alabilir. Örneğin Tarık Buğra'nın yazdığı *Osmancık* isimli roman. Romanda Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in hayatı anlatılmaktadır. Neticede edebî bir eserdir ve tarih biliminden faydalanmıştır.

Bu parçadan;

- I. Tarihî bir olayın edebî esere konu olduğu
II. Tarık Buğra'nın yazdığı *Osmancık* isimli romanın en başarılı tarihî roman olduğu
III. *Osmancık* isimli romanda Osman Bey'in hayatının anlatıldığı
IV. *Osmancık* isimli romanda tarih biliminden faydalanıldığı
Yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) III ve IV
E) Yalnız IV

9. **Aşağıdakilerin hangisinde Türk edebiyatının dönemleri doğru sıralanmıştır?**

- A) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı - Divan edebiyatı - Halk edebiyatı
B) Destan Dönemi Türk edebiyatı - Sözlü Türk edebiyatı - Batı etkisindeki Türk edebiyatı
C) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı - İslami etki altındaki Türk edebiyatı - İran etkisindeki Türk edebiyatı
D) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı - İslami etki altındaki Türk edebiyatı - Batı etkisindeki Türk edebiyatı
E) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı - İslami etki altındaki Türk edebiyatı - Yunan edebiyatı etkisindeki Türk edebiyatı

10. Her dinin mutlaka bir edebiyatı, edebiyatın da kendine mahsus bir dini telakkisi vardır. Eski kültürümüzü düşünürsek, Şaman bir din adamıdır ama dinî ayinlerde söylediği şeylerle hem edebiyata hem de kültür hayatına katkıda bulunmuştur. Kültür kurucuları da Allah dostlarıdır. Mevlana'yı örnek verebiliriz. Mevlana, kendine ait bir kültür oluşturmuştur. Etrafında bir dünya oluşturmuştur. Dolayısıyla o dünyanın etrafında oluşan kültürü ifade etmek için dil bir vasıta görevi yapar. Yani dille edebiyatın elbette bir ilişkisi vardır.
Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Şamanın bir din adamı olduğuna
B) Kültür kurucularının Allah dostları olduğuna
C) Mevlana'nın Allah dostu olduğuna
D) Dilin, kültürün ifadesinde bir araç olduğuna
E) Dinin gelişmesinin edebiyata bağlı olduğuna

11. **Aşağıdakilerden hangisi edebiyat tarihinin kapsamı içinde değildir?**

- A) Sanatçıların hayatı
B) Deneysel bilimlerdeki gelişmeler
C) Edebî akım ve topluluklar
D) Edebî türlerin gelişimi
E) Dönemin sosyal ve siyasi gelişmeleri

1. I. Sözlü Edebiyat Dönemi - .... - 8. yy.
II. Yazılı Edebiyat Dönemi - 8. - 11. yy.
III. Geçiş Dönemi - 11. - 12. yy.
IV. Divan Edebiyatı - 13. - 19. yy.
V. Halk Edebiyatı 15. - 18. yy.
Yukarıda verilen edebiyat dönemi ve etkili olduğu yüz-yıl eşleşmelerinin hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Hilyeler, miracnameler gibi türler dinin doğrudan etkilediği metinlerdir. (II) Bunların dışında din dışı diyeceğimiz edebiyatta da yine dinin etkisini dolaylı da olsa görürüz. (III) Şair Nefî'nin şiirlerinde bile sevgiliye kavuşmanın bayram olarak ifade edilmesinde dini etkiyi görürüz. (IV) Keza hilal sözcüğüne yüklenen anlamlara baktığımızda, bunların oruçla, ibadetle, bayramla ilgili olduklarını görmekteyiz; bunlar, dinin, edebiyatı dolaylı etkilemeleridir. (V) Bunun yanında, dine tepki gösteren, dine karşı ortaya çıkan bir edebiyat var; bunu da dinin etkisine bağlamak yanlış olmaz. **Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangileri parçada anlatılanları örneklemektedir?**

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve V

3. Edebiyat tarihi, bir ulusun yüzyıllarca meydana getirdiği edebî eserleri inceleyerek, geçirdiği dönemleri kronolojik bir sıra içinde inceleyen bilim dalıdır. Edebiyat tarihi, edebî eserlerle o eserleri yaratanları sosyal çevresi ile beraber inceler. Böylece geçmiş dönemlerde yaşayan atalarımızın duygu, düşünce ve sanat anlayışları hakkında bize bilgi aktarır.

Bu parçaya göre edebiyat tarihi,

- I. Edebî eserleri inceler.
II. Kronolojik sıra gösterir.
III. Yazarların sosyal çevrelerini de inceler.
IV. Ataların edebî zevklerindeki değişimi aktarır.

Yargılarından hangilerine ulaşamaz?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) III ve IV E) Yalnız IV

4. I. Saka İmparatorluğu'nun yıkılması
II. Kavimler Göçü
III. Türklerin İslam dinini kabul etmeleri
IV. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeleri
V. Tanzimat Fermanı'nın ilanı
Yukarıdaki tarihsel olayların hangileri Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında etkili olmuştur?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

5. İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı ----
İslami Devir Türk Edebiyatı ----
Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı ----
Yukarıda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sözlü Dönem - Divan edebiyatı - Tanzimat edebiyatı
B) Servetifünun edebiyatı - Halk edebiyatı - Sözlü Dönem
C) Yazılı Dönem - Fecriyatı edebiyatı - Halk edebiyatı
D) Halk edebiyatı - Divan edebiyatı - Servetifünun edebiyatı
E) Sözlü Dönem - Divan edebiyatı - Yazılı Dönem

6. Belirli zamanlarda, millet hayatına tesir eden maddî ve manevî olaylar vardır. Vatan değişmesi, göçler, din, estetik, iktisadi, siyasi, teknik olaylar, toplumda olduğu gibi, o toplumun edebiyatı üzerinde de izler bırakır. Mesela; İslamiyet öncesi çok tanrılı devirdeki Türk edebiyatı ürünlerinin, İslamiyeti benimsedikten sonra yazılmış eserlerimizden önemli bir şekilde farklı olması, dinin edebiyat üzerindeki etkisine canlı örnektir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi millet hayatına etki eden olaylar arasında sayılamaz?

A) Vatan değişmesi B) Göçler
C) Din, estetik D) Siyaset
E) Coğrafi Keşifler

7. Bugün gittikçe zenginleşen kültür dünyasında edebiyatın ufku genişlemiş, edebiyat tarihi de ağır görevler yüklenmiştir. Çağdaş edebiyat tarihçisi, şairleri unutulmaktan kurtarmak ya da eski zevkleri hikâye etmek için eserini yazmıyor. Sadece bilgi vermeyi de yeterli bulmuyor; incelemek, araştırmak, derinlere inmek, insanlığın gidişini, tarihini yazdığı ulusun dünya anlayışını kavrayıcı bir genişlikte yansıtmak istiyor. Edebiyat tarihi bunu yaptığı oranda görevini yapmış sayılır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi edebiyat tarihçisinin görevleri arasında sayılamaz?

- A) Şairleri unutulmaktan kurtarmak
B) Edebî eseri incelemek
C) Edebî eseri araştırmak
D) İnsanlığın gidişini yansıtmak
E) Ulusunun dünya anlayışını yansıtmak
8. (I) İslamiyet'in kabulünden önce de Türklerin birkaç defa din değiştirdiğini bilinmektedir. (II) Önce Şamanizm inancına mensup olan bazı Türk boyları, daha sonra Mani ve Budha (Buda) dinlerine girmişlerdir. (III) Şüphesiz bütün bu değişiklikler edebî eserler üzerinde de etkisini gösterir. (IV) Nitekim *Göktürk Kitabeleri*'nde ve eski Türk destanlarında bir Gök Tanrı'dan bahsedilir. (V) Maniheizm ve Budizm dinleriyle ilgili metinlerde daha farklı bir inanç sisteminin övgüsü yapılmaktadır.
- Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde din değişikliğinin edebî eserler üzerindeki etkisine örnek vardır?**

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) IV ve V   E) I ve V

9. Ülkemizde Batılı anlamda edebiyat tarihi çalışmaları Tanzimat Dönemi'nde başlar. Bu alandaki ilk kapsamlı çalışma Fuat Köprülü'nün 1928 yılında yayımladığı *Edebiyat Tarihi* adlı eseridir. Ayrıca Ahmet Hamdi Tanpınar, Agâh Sırrı Levant, Nihat Sami Banarlı, Mustafa Nihat Özön, Vasfi Mahir Kocatürk, Ahmet Oktay, Şükran Kurdakul, İnci Enginun bu konuda önemli araştırmalar yapmışlardır.

Buna göre aşağıdaki eserlerden hangisi parçada adı geçen sanatçılardan birine ait değildir?

- A) *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*
B) *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*
C) *Metinlerle Muasır Türk Edebiyatı*
D) *Büyük Türk Edebiyat Tarihi*
E) *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*

10. Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz.
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz;
Düşer mi tek taşı sandın harim-i namusun,
Meğerki harbe giden son nefer şehit olsun.
Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa,
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa,
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar
Taşıp da kaplasa âfakı bir kızıl sarsa,
Değil mi cephemizin sinesinde iman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;
Değil mi ortada bir sine çarpıyor, yılmaz,
Cihan yıkılsa emin ol bu cephe sarsılmaz!

Bu parça aşağıdaki bilim dallarından hangileriyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Coğrafya ve halk bilimi
B) Tarih ve din
C) Psikoloji ve psikiyatri
D) Felsefe ve hukuk
E) Sosyoloji ve dil bilimi

11. I. Türk edebiyatının dönemlerinin belirlenmesinde kültürel değişim göz önünde bulundurulmuştur.
II. Divan edebiyatında Arapça - Farsça sözcük ve tamlamalar sıkça kullanılır.
III. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, sözlü ve yazılı edebiyat olmak üzere ikiye ayrılır.
IV. Halk edebiyatında kullanılan dil, halkın kullandığı sade Türkçedir.
V. Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatının başlangıcında *Varlık* dergisi etkili olmuştur.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) II   B) IV   C) I   D) V   E) III

1. Edebiyat tarihi bir bakıma hem bilimdir hem de sanatla ilgilidir. Bilimdir, çünkü edebiyat ve tarih belgelerini toplayıp değerlendirerek onlardan özgün bir sentez meydana getirir. Sanatla ilgilidir, çünkü edebiyat metinleri üzerinde çalışır. Ancak bilim olarak pozitif bilimler gibi gözleme ve deneyeye dayanmaz. Öğretici bir nitelik taşıdığı için de sanat eseri değildir.

Bu parçadan edebiyat tarihi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Edebiyat ve tarih belgeleri topladığı
- B) Sentezleme yaptığı
- C) Edebiyat metinleri üzerinde çalıştığı
- D) Sanatçıları çok yönlü araştırdığı
- E) Öğretici nitelik taşıdığı

2. Edebiyatımızda asıl köklü değişiklik 10. yüzyıldan itibaren İslamiyet'in kabul edilmesiyle kendini göstermiştir. 10. ve 11. yüzyıllarda Müslüman Araplar ve İranlılarla iyi ilişkiler kuran Müslüman Türkler, artık İslam medeniyeti dairesinde yer alacaklardır. Edebî, kültürel ve siyasi alanlarda karşılıklı etkileşime ve İslam inancına bağlı olarak yeni dünya görüşünün ifadesi olan bir edebiyat başlamıştır. Bu edebiyat gelişerek Tanzimat Dönemi'ne kadar devam etmiştir. Bu, şekil ve içerik değişikliğini dikkate alarak, edebiyatımızın 10. yüzyıldan öncesini ve sonrasını kendi ölçüleri içinde inceleyebiliriz.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İslamiyet'in kabulünün edebiyatta köklü değişime yol açtığı
- B) 10. yy.dan itibaren İslam inancına bağlı olarak yeni dünya görüşünün ifadesi olan bir edebiyat başladığı
- C) 10. ve 11. yüzyıllarda Müslüman Araplar ve İranlılarla ilişkiler kuran Müslüman Türklerin, artık İslam medeniyeti dairesinde yer aldığı
- D) Yeni dünya görüşünün ifadesi olan edebiyatın gelişerek Tanzimat Dönemi'ne kadar devam ettiği
- E) Şekil ve içerik değişikliğini göz önünde bulundurmeyen bir edebiyatın 10. yy.da başladığı

3. Bir edebiyat tarihi kitabında aşağıdakilerden hangisinin bulunması gerekli değildir?

- A) Sanatçıların hayat hikâyeleri
- B) Bir sanatçıya ait eserlerin tam metinleri
- C) Edebiyatın dönemlere ayrılmasında etkili olan faktörler
- D) Edebî dönemlerin belirgin özellikleri
- E) Edebî akımların doğuşları ve özellikleri

4. Kızıl sarığ arkasın
Yipkin yaşıl yüzkeşip
Bir bir kerî yürkeşip
Yalnguk anı tanglaşur

Bu dizeler dil ve içerik özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Türk edebiyatının hangi döneminde oluşturulmuş olabilir?

- A) Divan edebiyatı
- B) Halk edebiyatı
- C) Fecriati edebiyatı
- D) Sözlü Dönem
- E) Tanzimat Dönemi

5. Kara gözlü yarım ben gider oldum
Sakınıp zülfünü yoldurmayı gör
Ağlama sevdiğim yine gelirim
Hasretle aklını aldirmayı gör

Bu dizeler dil ve içerik özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Türk edebiyatının hangi döneminde oluşturulmuş olabilir?

- A) Divan edebiyatı
- B) Halk edebiyatı
- C) Fecriati edebiyatı
- D) Sözlü edebiyat
- E) Tanzimat edebiyatı

6. Edebiyat tarihi çok geniş bir alanı kapsar. Yalnız edebiyat çerçevesi içinde kalan bir edebiyat tarihçisinin çalışmaları kısır kalmaya mahkûmdur. Tarih, filoloji, felsefe, bibliyografya, güzel sanatların bütün dalları, onun ilgi alanı içindedir. Gerçi edebiyat tarihi, bir kültür tarihi değildir. Ama, uygarlık tarihinin bir parçası olduğuna göre, edebiyat tarihçisi bunların hiçbirinden uzak kalmaz. Çerçeveyi aşmadan, orantıyı bozmadan bunların hepsinden yararlanacaktır.

Bu parçadan edebiyat tarihçisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Edebiyat dışında da kapsama alanı olduğu
- B) Tarih, filoloji, felsefe, bibliyografya, güzel sanatların onun ilgi alanı içinde olduğu
- C) Bir kültür tarihi olarak da adlandırılabilirdiği
- D) Uygarlık tarihinin bir parçası olduğu
- E) Diğer bilim dallarından yararlandığı

7. Baktı komutanlarına Alparslan
Büyüdü gözleri
İşte Saltuk yarı ova
İşte Afşin yarı ırmak
İşte elleri pala Aksungur
İşte gök yürek Savtekin
İşte Aytekin boyu kavak
Yukarıdaki edebî metin incelenirken hangi bilimden yararlanır?

A) Psikoloji B) Mantık C) Din
D) Felsefe E) Tarih

8. Kul Mustafa karakolda gezerken
Gülle kurşun yağmur gibi yağarken
Yıkılası Bağdat seni döğerken
Şehitlere serdar oldu Genç Osman

Bu edebî metin incelenirken ---- biliminden yararlanır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) psikoloji B) sosyoloji C) din
D) matematik E) tarih

9. Miyânun rişte-i cân mı gümüş âyine mi sînen
Binâgûşunla mengûşun gül ile jâledür gûyâ

Vefâ ummaz cefadan yüz çevürmez Bâki âşıkdur
Niyâz etmek ana cânâ yaraşur sana istiğnâ

**Bu dizeler dil ve içerik özellikleri göz önünde bulundu-
rulduğunda Türk edebiyatının hangi döneminde oluştu-
rulmuş olabilir?**

A) Divan edebiyatı
B) Halk edebiyatı
C) İslami Dönem Geçiş edebiyatı
D) Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı
E) Tanzimat edebiyatı

10. Edebiyat tarihinin görevlerinden biri, edebiyat türlerinin geli-
I
şimini göstermektir. Bundan ötürüdür ki çeşitli türlerin doğu-
II
şunu, hangi etkenlerle nasıl geliştiğini, bu gelişmelerin nasıl
III IV
bir yol izlediğini, dil ve teknikteki özelliğini belirtmek edebiyat
V
tarihçisinin başlıca görevi olmalıdır.
Numaralanmış yerlerden hangisi edebiyat tarihçisinin görevleri arasında sayılamaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Tarihî gerçekleri ortaya çıkarırken edebî eserlerden de faydalanılabilir. Örneğin, Oğuzların yaşamlarını ve kültürlerini konu edinen tarihî bir araştırma, kaynak olarak destanlardan faydalanabilir. Destanlar bildiğiniz gibi edebî türlerdir.
Bu parçaya göre ölen bir hükümdarın ölümünden duyulan üzüntüyü ve hükümdara övgüleri araştırmak isteyen biri kaynak olarak aşağıdakilerin hangisinden yararlanabilir?

A) Türkülerden B) Sagulardan C) Gazellerden
D) Mesnevilerden E) Şarkılardan

12. Edebiyat - tarih ilişkisi, etle kemik gibidir. Gerek geçmişte yazılmış tarihî romanlar vasıtasıyla olsun gerekse de geçmişte yaşamış insanların dil araştırmaları üzerine yazmış oldukları hatıratlarıyla olsun birçok bilgi aktarır. Bu hatıratların çözümlenmesiyle geçmiş insanların yaşayışları hakkında bilgi ediniriz, bunun yanında tarihî nitelikteki romanlarla da geçmişte olmuş olaylar hakkında bir bilgi sahibi oluruz.
Bu parçaya göre edebiyat - tarih ilişkisinin yer aldığı türler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Roman - Hatırat
B) Hikâye - Gezi yazısı
C) Tiyatro - Biyografi
D) Deneme - Makale
E) Sohbet - Hitabet

1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban* adlı romanında; yazarın içinde bulunduğu ruhsal durumu belirlerken psikolojiden, sanatçının yetiştiği sosyal çevreyi incelerken sosyolojiden, yazarın etkilendiği akımları ve dünya görüşünü belirlerken felsefeden, eserin yazıldığı dönemi incelerken de ---- biliminden yararlanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilirse anlamca bütünlük sağlanır?

- A) tıp   B) tarih   C) coğrafya
D) ekonomi   E) tiyatro

2. Edebiyat, önce tarihsel ve kültürel kaynaklardan hareket eden ve dille yapılan güzel sanat etkinliğidir. Geçmişe ele alsada geçmişte kalmaz. Değişerek tekrar karşımıza çıkar. **Yukarıdaki parçada güzel sanatların hangi yönüne değinilmemiştir?**

- A) Zamanla değişip geliştiğine
B) Dille yapılan bir etkinlik olduğuna
C) Kaynağının tarih ve kültür olduğuna
D) Yenilikçi ve ileriye dönük olduğuna
E) Evrensel olduğuna

3. Türk edebiyatı, tarihî süreçlere ayrılırken sosyal ve siyasi hayattaki bazı olaylardan etkilenir.

Aşağıda verilen olaylardan hangisinin Türk edebiyatının tarihî süreçlere ayrılmasında etkili olduğu savunulamaz?

- A) Tanzimat Fermanı
B) Milliyetçilik akımı
C) Cumhuriyetin ilanı
D) İslamiyet'in kabulü
E) Savaşlar ve göçler

4. **Yazacağı bir romanda bir savaşı ve bu savaşın kişiler üzerindeki etkisini ele almak isteyen bir yazar, aşağıdaki bilimlerin hangisinden daha fazla yararlanır?**

- A) Tarih   B) Felsefe   C) Sosyoloji
D) Coğrafya   E) Din

5. Bazı metinler bize bir gerçeği, doğruyu göstermek amacıyla kaleme alınır. Böylesi metinlerde ele alınan gerçeklik ya da doğru; metne hiç değiştirilmeden, çarpıtılmadan yansıtılmaya çalışılır.

Yukarıdaki açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi ötekilerden farklıdır?

- A) Hikâye   B) Roman   C) Tarih kitabı
D) Şiir   E) Tiyatro

6. Bir milletin, tarih boyunca elde etmiş olduğu maddi ve manevi değerlerin tümüne ---- denir. Bir toplumun ----; o toplumun dil, yazı, tarih, din, töre, edebiyat ve sanat birliğinin toplamı belirler. Bir toplumun benliğini oluşturan bu ortak değerler, o toplumun diğer toplumların kimliklerinden nasıl ve nerede ayrıldığını belgeler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) medeniyet - medeniyetini
B) kültür - kültürünü
C) tarih - tarihini
D) sosyoloji - sosyolojisini
E) din - dinini

7. Tarih, edebiyatın en çok ilgili olduğu alanların başında gelir. Romanın belkemiğini oluşturan öğelerden olan "zaman" kavramı, tarihin yardımıyla romanda daha somut hâle gelmektedir. Her ne kadar edebî ürünlerin tarihsel gerçekliğe bağlı olma zorunluluğu olmasa da tarihin saptırılarak verilmesi edebî eserlerde olmaması gereken bir tutumdur. Tarihin edebiyat üzerindeki etkisine en güzel örnek tarihî romanlardır.

Bu parçada tarih ve roman ilişkisiyle ilgili olarak vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihsel gerçekliğe bağlı olması gereken edebî eserde tarih saptırılmadan verilmelidir.
 B) Romanın ana unsuru olan zaman kavramı, tarihsel süreçle paralel olmalıdır.
 C) Edebiyatın ana kaynağı olan tarih, kronolojik dizime uygun olarak ele alınmalıdır.
 D) Tarihin edebiyatla ilişkisini en iyi yansıtan tür romandır.
 E) Soyut olan zaman kavramı sadece tarihî romanlarda somut hâle gelir.

8. Bir dönemin tarihini, tarihî olaylarını ele alan bir eser yazılınca ---- biliminin verilerinden yararlanır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygundur?

- A) tarih   B) coğrafya   C) sosyoloji
 D) psikoloji   E) biyoloji

9. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ---- ve ---- edebiyat olarak iki kolda gelişmiştir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) Geçiş Dönemi - sözlü
 B) sözlü - yazılı
 C) halk - yazılı
 D) dinî - siyasi
 E) tarihî - yazılı

10. XI. ve XII. yüzyıllarda Müslüman Araplar ve İranlılarla iyi ilişkiler kuran Türkler, etkileşime ve İslami inanca bağlı olarak yeni dünya görüşünün ifadesi olan bir edebiyat oluşturmuştur. Bu edebiyat gelişerek Tanzimat Dönemi'ne kadar devam etmiştir.

Bu parçada yeni bir dinin aşağıdakilerden hangisi üzerindeki etkisi vurgulanmıştır?

- A) Milletler arasındaki etkileşimin artması
 B) Edebî ve siyasi birliğin sağlanması
 C) Dil ve edebiyatta millî değerlerin fark edilmesi
 D) Yeni edebî türlerin eskinin yerini alması
 E) Edebiyatın yeni bir dönemin başlaması

11. Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabeler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Arap - Uygur - Latin - Göktürk
 B) Kiril - Arap - Uygur - Latin
 C) Göktürk - Uygur - Arap - Latin
 D) Runik - Kiril - Uygur - Göktürk
 E) Uygur - Arap - Göktürk - Latin

12. Aşağıdakilerden hangisi, Türk edebiyatının farklı bir döneminin içinde yer almaktadır?

- A) Millî Edebiyat
 B) Tanzimat edebiyatı
 C) Halk edebiyatı
 D) Fecriati edebiyatı
 E) Cumhuriyet edebiyatı

1. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, MÖ 4000'li 3000'li yıllardan
I
başlayarak Türklerin İslamiyet'i kabul ettiği XI. yüzyıl orta-
II
larına kadar sürer. Bu uzun dönemin Köktürklerle ait yazılı
III
anıtların ortaya konduğu MS IX. yüzyıla kadar olan bölümü
IV
Sözlü Edebiyat Dönemi olarak adlandırılır.
V

Yukarıda numaralanmış yerlerden hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Bilindiği gibi söz yazıdan öncedir. Böyle olunca da yazılı edebiyat ürünlerinden önce, sözlü edebiyat ürünlerinin olduğu ortadadır. Bütün ulusların edebiyatında olduğu gibi Türklerin edebiyatında da sözlü edebiyatın doğuşu dinsel temellere dayanır. Sözlü edebiyat ürünleri, daha yazının bulunmadığı dönemlerde, dinsel törenlerde üretilmeye başlanmış, kuşaktan kuşağa aktararak yaşatılmıştır.

Bu parçadan sözlü edebiyatın;

- I. yazılı edebiyattan önce oluştuğu,
II. dinsel temellere dayandığı,
III. anonim olduğu

ifadelerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

3. Edebiyat türleri içinde ilk doğan tür olan şiir, sözlü edebiyatın anlatımında önemli bir rol oynar. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında da şiirin önemli bir yeri vardır. İslamiyet öncesindeki şiir, türüne göre; koşug, kojan, koşma, takşut,
I II
takmak, küg, şlok, padak, kavi, baş, başık, şagu adlarını alır.
III IV V

Yukarıda numaralanmış yerlerden hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Sözlü Dönem'de,

- I. Şiirler, "kopuz" adı verilen sazla dile getirilmiştir.
II. Ölçü olarak ulusal ölçümüz olan "hece ölçüsü" kullanılmıştır.
III. Nazım birimi "dörtlük"tür.
IV. Dönemine göre arı bir dili vardır.
V. Dizelere genel olarak zengin uyak hâkimdir.

Yukarıda numaralanmış yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sözlü edebiyat, Türklerin henüz yazıyı kullanmadıkları dönemdeki edebiyattır. Bu dönem edebiyatı sözlü olarak üretilmiş ve kulaktan kulağa yayılarak varlığını sürdürmüştür. Bu dönemde edebiyatımızı Şamanizm, Maniheizm, Budizm gibi dinler etkilemiştir.

Bu parçadan sözlü edebiyatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yazının kullanılmadığı dönemde ortaya çıktığına
B) Şiir ağırlıklı ürünlerden oluştuğuna
C) Nesiller arası aktarımla varlığını sürdürdüğüne
D) Şamanizm etkisi görüldüğüne
E) Dinî etkilerin görüldüğüne

6. Sözlü Edebiyat Dönemi'ne yönelik elimizdeki en eski kaynak Kaşgarlı Mahmut'un "----" adlı eseridir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Divanu Lugati't - Türk*
B) *Atabetül' - Hakayık*
C) *Kutadgu Bilig*
D) *Divan-ı Hikmet*
E) *Muhakemetü'l - Lugateyn*

7. (I) İslamiyet öncesi Türk şiiri hece ölçüsüyle oluşturulmuştur; yedili, sekizli, on ikili ölçülere çok rastlanır. (II) Kafiye önemlidir, dize başlarında da kafiye yapılır. (III) Nazım birimi beyittir. (IV) İslamiyet öncesi Türk şiirinin dili öz Türkçedir. (V) Şiirler, Türklerin o çağdaki dünya görüşlerini, yaşantılarını, duygularını, düşüncelerini doğal bir dille anlatır. (VI) Şiirlerde doğa, aşk, kahramanlık, cesaret, binicilik, at sevgisi, askerlik, ölüm en çok işlenen konulardır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. İslamiyet öncesindeki Türklerde şairlere baksı, kam, ozan gibi adlar verildi. Turfan kazılarında ele geçirilen metinlerde adlarına ve şiirlerine rastlanan ilk Türk şairleri Aprın Çor Tigin, Çuçu, Ki-ki, Kül Tarkan, Asığ Tutung,
I II III
Pratayya Şiri, Kalun Kayşı, Mete Han'dır.
IV V
Yukarıda numaralanmış yerlerden hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. İslamiyet öncesi sözlü edebiyatla ilgili aşağıda verilenlerin hangisinde bir yanlışlık vardır?

- A) Sözlü edebiyat Dönemi'nde kavmi özellikler görülür.
B) Sözlü ürünlerin ortaya çıkmasında dinî törenler etkilidir.
C) Şiirler, sığır adı verilen av törenlerinde, yuğ adı verilen yas törenlerinde ve şölen adı verilen toplu ziyafetlerde söylenmiştir.
D) Bu dönemde ozan, baksı, kam denen kişilerce, müzik eşliğinde kopuz adı verilen sazla şiir söylenmiştir.
E) Ölçü, millî ölçümüz olan "aruz" ölçüsüdür ve bu ölçünün kısa kalıpları tercih edilmiştir.

10. • Şiirler; sığır (av törenleri), şölen (dinî ayinler), yuğ (ölen kişinin ardından yapılan törenler) adı verilen toplantılarda oluşmuştur.
• Dildeki kelime sayısı sınırlı kalmıştır, yabancı dillerin etkisi yoktur, saf bir Türkçe kullanılır.
• Şiirlerde daha çok doğa, aşk, kahramanlık, yiğitlik ve ölüm konuları işlenmiştir.

Verilen bu özellikler aşağıdaki edebî dönemlerden hangisiyle ilgilidir?

A) Sözlü Dönem B) Yazılı Dönem
C) Servetifünun Dönemi D) Tanzimat Dönemi
E) Fecriati Dönemi

11. Üdiğ mini komitti
Sakınç manga yamıttı
Könglüm angar emitti
Yüzüm mening sargarur

Günümüz Türkçesiyle

Aşk beni coşturdu ve heyecanlandırdı
Dert bana geldi ve bende toplandı
Gönlüm o güzele meyletti;
Yüzüm o yüzden sararıyor

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Redife yer verilmiştir.
C) Kafiye yer verilmiştir.
D) Dili oldukça ağırdır.
E) Nazım birimi dördüktür.

ÖSYM Sorusu / 2020 AYT

12.	Eser Adı	Eser Özelliği
I.	<i>Divân-ı Hikmet</i>	• Ahmet Yesevi ve dervişleri tarafından öne çıkarılan bir türe ait şiirlerin toplandığı eser olarak bilinir.
II.	<i>Muhakemetü'l - Lügateyn</i>	• Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan bu eser, Türkçe - Arapça sözlük niteliğindedir.
III.	<i>Atabetü'l - Hakayık</i>	• Birçok hikâyeden oluşan bu eser, Oğuzların sosyokültürel hayatını kurgusal bir anlatımla ele alır.
IV.	<i>Dede Korkut Kitabı</i>	
V.	<i>Divânu Lugâti't-Türk</i>	

Yukarıdaki eser adları ile özellikleri eşleştirildiğinde hangi iki eser adı dışta kalır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

1. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yabancı etkilerden uzak, millî bir edebiyattır.
- B) Sözlü edebiyat ürünleri şaman, ozan, kam, baksı adı verilen din adamları tarafından söylenmiştir.
- C) Şiirler aruz vezniyle dördlükler hâlinde söylenmiştir.
- D) Bu dönem şiirlerinde çoğunlukla yarım kafiye kullanılmıştır.
- E) Sav, sagu, koşuk ve destanlar sözlü edebiyat dönemi ürünlerini oluşturur.

2. İslamiyet öncesi sözlü edebiyat genellikle dinî törenlerden doğmuştur. Bu dönemde, ---- denilen süreklilik avlarında, ---- denilen kurban törenlerinde ve ---- adı verilen ölüm törenlerinde şiir söylemek esastır.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) şölen - kam - ozan
- B) sığır - şölen - yuğ
- C) baksı - ozan - kam
- D) kopuz - şaman - yuğ
- E) sığır - şaman - kam

3. I. Ürünler, avcı ve göçebe toplumun dinsel törenlerinden doğmuştur.

II. Anlatım söze dayalı ve anonimdir.

III. Genellikle aşk, tabiat ve ölüm konuları işlenmiştir.

Verilen bu özellikler aşağıdaki edebî dönemlerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Sözlü Dönem
- B) Yazılı Dönem
- C) Servetifünun Dönemi
- D) Tanzimat Dönemi
- E) Fecriyat Dönemi

4. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında; yiğitlik, aşk, tabiat ve savaş konularında söylenen şiirlere ----, yapılan yas törenlerine ----, öğüt verici atasözü niteliğinde olan sözlere ----, ziyafet törenlerine ---- denirdi.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) koşma - semai - varsağı - destan
- B) ilahi - nefes - deme - ayın
- C) koşuk - yuğ - sav - şölen
- D) mesnevi - destan - hikâye - efsane
- E) koşuk - sagu - sav - destan

5. Aç ne yimes, tok ne times.

(Aç, ne yemez; tok, ne demez.)

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Şiirsel bir söyleyişe sahiptir.
- B) İslamiyet etkisi vardır.
- C) Öğüt içeriklidir.
- D) Yoğun anlatımlıdır.
- E) Bir sav örneğidir.

6. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı sözlü ve yazılı edebiyat olmak üzere ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi sözlü edebiyatın özelliklerinden değildir?

- A) Dil, saf ve temiz bir Türkçedir.
- B) Yarım kafiye kullanılır.
- C) Hece ölçüsü kullanılır.
- D) Bu dönem anonim bir edebiyattır.
- E) Şiirleri, sarayda yetişen şairler söyler.

7. Üdiğ mini komitti
Sakinç manga yamitti
Könglüm angar emitti
Yüzüm mening sargarur
(Aşk beni coşturdu ve heyecanlandırdı
Dert bana geldi ve bende toplandı
Gönlüm o güzele meyletti;
Yüzüm o yüzden sararıyor)
Bu parça aşağıdaki dönemlerin hangisine ait olabilir?
- A) Geçiş Dönemi B) Yazılı edebiyat
C) Sözlü edebiyat D) İslami Dönem
E) Tanzimat Dönemi

8. • Bu edebiyatın başlıca ürünleri koşuk, sagu, sav ve destanlardır.
• Bu dönem edebiyatı, biçim ve içerik bakımından yabancısı tesirlerden uzak, özgün bir edebiyattır.
• Dil, basit gibi görünse de edebî ve oldukça saf bir Türkçedir.

Verilen bu özellikler aşağıdaki edebî dönemlerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Sözlü Dönem B) Yazılı Dönem
C) Servetifünun Dönemi D) Tanzimat Dönemi
E) Fecriyat Dönemi

9. (I) Yaşam, inançla iç içedir. (II) Kahramanlık, ölüm, yurt, tabiat, aşk başlıca konulardır. (III) Olağanüstü kavramlara hemen hemen hiç yer verilmez. (IV) Dinî törenlerde doğmuş ve din dışı kullanımlarla yayılmıştır. (V) Ürünler şaman, kam, baksı, ozan, oyun adı verilen din adamı, hekim, büyücü gibi özellikleri olan kişilerce törenlerde söylenir.

Yukarıda İslamiyet öncesi sözlü edebiyat ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ----
I. yazılı ürünlerin ağırlıkta olduğu bir edebiyattır.
II. şiirlerinde hece ölçüsü kullanılır.
III. dörtlülle söylenen şiirlerle kendini gösterir.
IV. koşuk, sagu, sav gibi örneklerin verildiği bir edebiyattır.
V. dilde yabancı sözcüklerin sıklıkla görüldüğü bir edebiyattır.

Bu cümle numaralanmış ifadelerin hangi ikisiyle tamamlanırsa bilgi yanlışlığı meydana gelir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

11. I.
Könglüm angar kaynayu
İçtin angar oynayu
Keldi manga boynayu
Oynap meni argarur

Günümüz Türkçesiyle:

Gönlüm ona (karşı coşuyor ve ona) kaynıyor; (çünkü evin) içinde onunla oynuyorum. Bana (çalımla) mağrur (bir şekilde) gelmişti; (benimle) oynayıp beni yordu (ve mecalsiz bıraktı).

- II.
Evvel bahar, yaz ayları gelende
Bahçada açan güller övünsün
Boyu uzun, kaşı kara sunamın
Çırpınıp çıktığı göller öğünsün

I. si İslamiyet öncesi sözlü edebiyata, II. si halk edebiyatına ait bu dizelerin ortak özellikleri için,

- I. Sade bir Türkçe oluşturulmuşlardır.
II. Nazım birimleri ve ölçüleri aynıdır.
III. Lirik bir tarz söz konusudur.

hangileri kesinlikle doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

ÖSYM Sorusu / 2021 AYT

12. Türk kültür tarihinin sözlü ve yazılı kaynaklarından bir bölümünü de masallar oluşturmaktadır. Bu masallardan bazıları eski Türk metinlerinden veya başka dillerden günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Bu çerçevede Türk edebiyatında Uygur Dönemi eseri olan ---- masal özelliği gösteren ilk eserlerdendir. Arap ve İran kaynaklı ---- adlı eser ise Türk edebiyatının farklı dönemlerinde birçok şair ve yazara ilham vermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Kalyanamkara ve Papamkara - Binbir Gece Masalları
B) Kelile ve Dimne - Billur Köşk
C) Kalyanamkara ve Papamkara - Pançatantra
D) Kelile ve Dimne - Pançatantra
E) Billur Köşk - Binbir Gece Masalları

1. (I) Türklerin en eski yazılı eserleri 6. yüzyıldaki *Yenisey Yazıtlarıdır*. (II) Ancak bunlar okunamadığı için belge niteliği taşımaz. (III) Bu bakımdan Türk tarihinin ve edebiyatının ilk yazılı ürünleri Göktürk yazısıyla ortaya konulan *Orhun Yazıtlarıdır*. (IV) Göktürk yazısı 4'ü sesli 28 harften meydana gelmiştir. (V) Harflerin birleşmediği ve sözcüklerin üst üste iki nokta ile ayrıldığı bu yazı, sağdan sola doğru yazılmaktadır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. "Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye gece uyumadım, gündüz oturdum. Aç milleti doyurdum, çıplak milleti giydirdim. Fakir milleti zengin kıldım. Az milleti çok kıldım. Dört bir tarafa ordu sevk ettim. Devletimi değerli kıldım."

Orhun Kitabelerinde yer alan bu metin aşağıdaki Göktürk hükümdarlarından hangisine aittir?

- A) Bilge Kağan
B) Kül Tigin Kağan
C) Mukan Kağan
D) Bumin Kağan
E) Tapo Kağan

3. **Yazılı Türk edebiyatıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Dönem ürünleri Göktürkçe ve Uygurca ile verilmiştir.
B) Hem halk diline dayalı bir anlatım (Tonyukuk Anıtı), hem de sanatlı bir söylev diliyle yapılan anlatım (Kül Tigin ve Bilge Kağan Anıtları) kullanılmıştır.
C) Hem dinî hem de din dışı ürünler verilmiştir.
D) Bazı atasözleri (savlar) ve destanlarımız bu dönemde yazıya geçirilmiştir. (Elimizde Uygurca yazılmış savlar ile Oğuz Kağan destanının metni vardır.)
E) Uygurca ile ortaya konulan ürünlerde dil, yabancı etkilerden uzaktır. Göktürkçe eserlerde ise yabancı etkiler görülür.

4. Milattan sonra 8. yüzyılda ortaya konulan Orhun (*Göktürk Yazıtları*), Türk edebiyatının ilk yazılı örnekleridir. Yazıtlarda dağılan Göktürklerin, Bilge Kağan ve kardeşi Kültigin tarafından bir araya getirilişi ve Göktürk Devleti'nin yeniden kuruluşu anlatılmaktadır.

- I. **Vezir Tonyukuk Yazıtı (720)**: Vezir Tonyukuk, Çinlilerle yapılan savaşları anı şeklinde yazdırmıştır.
II. **Kül Tigin Yazıtı (732)**: Bu anıtı Bilge Kağan, savaşta ölen kardeşi Kültigin adına dikirmiştir.
III. **Bilge Kağan Yazıtı (735)**: Bu anıt, Bilge Kağan'ın ölümünden sonra Yoluğ Tigin tarafından dikirilmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde bilgi yanlışı vardır?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) Yalnız II
D) II ve III   E) Yalnız III

5. **Orhun Yazıtları için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) *Orhun Yazıtlarının* varlığından ilk kez, 20. yüzyılda, Fuat Köprülü "*Tarih-i Cihan-Kûşâ*" adlı eserinde söz etmişse de, yazıtlar pek ilgi görmemiştir.
B) Yazıtlarda yer yer gerçekçi bir tarih dili, yer yer eleştiri cümleleri, yer yer de güçlü bir söylev dili kullanılmıştır.
C) Yazıtlarda aliterasyonlu (ses tekrarına dayalı) bir söyleyiş vardır.
D) *Orhun Yazıtlarında* Türk ulusunun benliğini unutmaması ve birlik olması gerektiği, düşmanların tatlı sözlerine, güzel hediyelerine aldanmayıp uyanık olması gerektiği vurgulanmıştır.
E) Dil, yabancı etkilerden uzak ve yalın bir Türkçedir.

6. (I) Uygur alfabesi, Göktürklerden sonra kurulan Uygurlar tarafından adlandırılmıştır. (II) 38 adet işaretten, sembolden meydana gelmiştir. (III) 4 sesli harf vardır, geri kalan harfler ise sessiz harf olarak bilinir. (IV) Sağdan sola yazılış mevcuttur ve harfler birbirine bitişik olacak şekilde yazılır. (V) Bu yazının katiplerine yani yazıcılarına, bakışı, bakışgeri veya serbahşı adı verilmektedir.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra gerçekleşen bu dönemde bu alfabe ön plana çıkmış ve yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Alfabe 28 harftir ancak Türklerin kullandıkları 31 ile 36 harften meydana gelmektedir. Bu alfabe ile Türk İslam tarihinde birçok eser verilmiştir. Sağdan sola yazılır. Kullanımı zor gibi görünse de harflerin öğrenimi çok da zor ya da uğraştırıcı değildir.

Bu parçada özellikleri verilen alfabe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arap alfabesi
B) Uygur alfabesi
C) Göktürk alfabesi
D) Kiril alfabesi
E) Latin alfabesi

8. Latin alfabesi, 1925 yılında ilk olarak Azeri Türkleri tarafından kullanılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra 1928 yılında ülkemizde kullanılmaya başlanmıştır. 8 sesli harf bulunur geri kalanlar ise sessiz harflerdir. Türkiye ve Avrupa Türkleri tarafından kullanılan bu alfabe kullanılan diğer alfabelere göre daha kolay ve öğrenilmesi daha basittir.

Bu parçadan Latin alfabesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) İlk olarak Azeri Türkleri tarafından kullanıldığı
B) Ülkemizde kullanımının Cumhuriyet'ten sonra olduğu
C) 21 sessiz 8 sesli harften oluştuğu
D) Türkiye ve Avrupa Türkleri tarafından kullanıldığı
E) Diğer alfabelere göre öğreniminin kolay olduğu

9. (I) Türklerin İslamiyet'in kabulünden önce kullandıkları bir diğer alfabe de Uygur alfabesidir. (II) Uygur alfabesi, Uygurların bulunduğu bir alfabe olmayıp Mani dinine mensup Göktürklerin yazısıdır. (III) Şamanizm'i bırakıp Mani dinini benimseyen Uygurlar, Mani dinine mensup olanların yazısını kullanmışlardır. (IV) Uygur yazısı 14 - 18 harfli, harfleri birbirine bitiştiler ve sağdan sola doğru yazılan bir yazıdır. (V) Harf sayısının azlığı, bu yazının yetersiz kalmasına yol açmıştır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Orhun Kitabeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) 8. asırda yazılmış olduğu
B) Uygur alfabesi ile yazıldığı
C) Türklerle Çinlilerin mücadelelerini anlattığı
D) Türk dilinin gelişmişliğini gösterdiği
E) Türk tarihinin bir kısmını aydınlattığı

11.	Açıklama	Eser
I.	Edebî değer taşımadığı için bu yazıtlar, ilk yazılı eser kabul edilmemektedir.	<i>Yenisey Yazıtları</i>
II.	Eser, Türk milletine seslenildiğinden hitabet olarak adlandırılır.	<i>Göktürk Yazıtları</i>
III.	Göktürk alfabesiyle yazılmış bir fal kitabıdır.	<i>Sekiz Yükmek</i>
IV.	Budizm felsefesini ve Buda'nın hayatını anlatan bir metindir.	<i>Altun Yaruk</i>
V.	İyi düşünceli şehzadenin bütün canlılara yardım etmek için çıktığı yolculuğu anlatmaktadır.	<i>Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi</i>

Numaralanmış açıklamalardan hangisi karşısında verilen eserle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12.	Açıklama	Eser
I.	Budizm'e ait bilgiler içeren, Uygurlar'a ait özellikler gösteren bir eserdir.	<i>Altun Yaruk</i>
II.	Göktürk harfleriyle yazılmış fal kitabı olan Uygur metnidir.	<i>Irg Bitig</i>
III.	Hem söylev hem anı özelliği gösteren bir yazıttır.	<i>Bilge Kağan Anıtı</i>
IV.	Budizm'e ait dinî - ahlaki hikâyeler içeren ve Çince'den çevrilmiş eserdir.	<i>Sekiz Yükmek</i>
V.	Edebî nitelik taşıyan ilk yazılı eserdir.	<i>Yenisey Yazıtları</i>

Numaralandırılmış açıklamalardan hangisi karşısındaki kaynağa dair yanlış bilgi içermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. ----, 158 adet Türkçe yazıt, kurgan (mezar) ve kaya taşlarından oluşmaktadır. 8. yüzyıldan önce olduğu kabul edilir. Yalın bir dille yazılmıştır. Çoğunlukla yazı sahibinin dünyaya doymadan ayrıldığı samimi bir dille anlatılır.

Bu boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Orhun Kitabeleri*
- B) *Yenisey Yazıtları*
- C) *Altun Yaruk*
- D) *Sekiz Yükmek*
- E) *Irg Bitig*

2. Tengri tek Tengride bolmuş Türk Bilge Kağan bu ödke olurtum.
Sabimin tüketi eşidgil. Ulayu ini yigünüm oğlanım biriki oguşum budunum biriye şadpıt begler yınya tarkat buyruk begler Otoz (Tatar..)

Günümüz Türkçesiyle

Tanrı gibi gökte olmuş Türk Bilge Kağanı, bu zamanda oturdum.

Sözümü tamamıyla işit. Bilhassa küçük kardeş yeğenim, oğlum, bütün soyum, milletim, günyedeki şadpıt beyleri, kuzeydeki tarkat, buyruk beyleri, Otuz Tatar...

Bu parça aşağıdakilerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) *Göktürk Yazıtları*
- B) *Yenisey Yazıtları*
- C) *Kutadgu Bilig*
- D) *Atabetü'l - Hakayık*
- E) *Irk Bitig*

3. **Orhun Abidelerinin yazılış nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) İnsanların yaşam mücadelesi vermeleri, hâkim olma arzusu, birlikte yaşama iradesi
- B) Hükümdarlık çekişmelerinin halkı olumsuz etkilemesi
- C) İpek Yolu'nu tümüyle ele geçirme mücadelesi
- D) Halkı korkutup onları baskı altında tutma isteği
- E) Bilge Kağan'ın kendi yaşam öyküsünü anlatma isteği

4. **Uygur Dönemi hakkında verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Yazılı edebiyatın ve "Eski Türkçe"nin ikinci dönemidir.
- B) Bu dönemin eserlerinde Uygur alfabesi kullanılmıştır.
- C) Uygur Dönemi metinlerinin büyük bir bölümü Maniheizm ve Budizm temalı kutsal metinlerdir.
- D) *Altun Yaruk*, *Sekiz Yükmek*, *Irk Bitig* gibi eserler kazılarda bulunan önemli yapıtlardır.
- E) Bu dönemde adı bilinen ilk Türk şairi Yusuf Has Hacip'tir.

5. **Yazılı Edebiyat Dönemi hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) *Göktürk Abideleri* Türk adının geçtiği ilk yazılı belgelerdir.
- B) Bulunan yazıtlarda Türk dili ve edebiyat tarihinin dışında tarih, sosyoloji, etnografyaya dair bilgiler de mevcuttur.
- C) Bazı atasözleri ve destanlar bu dönemde yazıya geçirilmiştir.
- D) Bu dönem, 10. yy.da başlayıp 15. yy.a kadar sürer.
- E) Bu dönemde verilen ürünler Göktürkçe ve Uygurca ile yazılmıştır.

6. I. **Altun Yaruk:** Eser Budizm'in kutsal kitabıdır. Eserde Burkancılığın temel esasları din adamlarının menkıbeleriyle süslenecek anlatılmıştır.
II. **Sekiz Yükmek:** Budizm'in temel esasları anlatılır.
III. **Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi:** İki kardeş arasında geçen, Budizm'le ilgili hikâyedir.
IV. **Irk Bitig:** Mani dininin temel esasları anlatılır.
Uygur Dönemi'ne ait yukarıdaki numaralanmış ifadelerden hangilerinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) Yalnız IV
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. **Kültigin Anıtı** ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Bilge Kağan tarafından savaşta ölen kardeşi Kül Tigin adına dikilmiştir.
- B) Bu yazıt Türk edebiyatının sanatlı üslupla yazılan ilk eseri sayılır.
- C) Anıtta Göktürk tarihine ait olaylara yer verilmiştir.
- D) Anıt, anı - söylev niteliği taşımaktadır.
- E) Anıtın yazarı Bilge Kağan'ın veziri Tonyukuk'tur.

8. İslamiyet öncesi döneme ait ürünlerden bir bölümü de bu metinlerdir. Bu dönem ürünleri, dinî içeriklidir. Bu dönemde ağırlıklı olarak Budizm ve Maniheizm dinlerine ait eserler verilir. Önemli bir kısmı Moğolca ve Çince'den çevrilmiştir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) *Uygur Metinleri*
- B) *Orhun Yazıtları*
- C) *Yenisey Yazıtları*
- D) *Kutadgu Bilig*
- E) *Dede Korkut Hikâyeleri*

9. I. Yazılı edebiyat Uygur Dönemi'yle başlar. ( )
 II. *Orhun Abidelerinin* bulunduğu ülke Moğolistan'dır. ( )
 III. *Köktürk Yazıtları* 9. yy.da dikilmiş üç kitabeden oluşur. ( )
Numaralanmış cümlelerde verilen bilgilerin yanındaki ayraç içerisine doğru - yanlış değerlendirmeleri yazıldığı anda aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

	I	II	III
A)	D	Y	D
B)	Y	D	D
C)	Y	D	Y
D)	D	D	D
E)	Y	Y	D

10. Üste mavi gök altta yağız yer yaratıldığında ikisinin arasında insanoğlu yaratılmış. İnsanoğlunun üzerine atalarım Bumin Kağan, İstemi Kağan tahta oturmuşlar; tahta oturarak Türk milletinin ülkesini, töresini yönetmiş, düzenlemişler. Dört yön hep düşman imiş. Ordular gönderip dört yöndeki milletleri hep (egemenliği altına) almış, hep buruk yapmış. Başlılara baş eğdirmiş, dizlilere diz çöktürmüştü. Doğuda Kadırgan ormanına, batıda Demir kapıya kadar (Türk milletini) kondurmuş. Bu ülkelerin arasında teşkilatsız Göktürkleri düzenleyip öylece otururlarmış. Bilgili Kağan imişler, cesur Kağan imişler. Buyrukları yine bilgili imiş. Onun için ülkeyi öylece tutmuş, ülkeyi tutup töreler düzenlemişler. Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye, babam kağanı, annem hatunu yükseltmiş olan Tanrı onlara ülke veren Tanrı, Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye beni o Tanrı kağan olarak tahta oturttu. Varlıklı, zengin bir millet üzerine kağan olmadım. İçte açsız, dışta çıplak, yoksul bir milletin üstüne kağan oldum. Küçük kardeşim Kül Tigin ile sözleştik. Babamızın, amcamızın kazanmış olduğu milletin adı sanı yok olmasın diye Türk milleti için gece uyumadım, gündüz oturdum. Küçük kardeşim Kül Tigin ile ölesiye çalıştım... Ölecek olan milleti diriltip doğrulttum, çıplak milleti giyimli, yoksul milleti zengin kıldım, az milleti çok kıldım. Başka ülkelerden, başka kağanlardan daha iyi kıldım.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türklerin topraklarını nasıl ve nerelere kadar genişlettiklerinden söz etmektedir.
- B) Türk kağanlarının millete bakış açısını ve devleti için yapabileceklerini yansıtmaktadır.
- C) Birinci kişi ağzından yazılmıştır.
- D) Göktürkler Dönemi'nde yönetimde bulunan kağanlar hakkında bilgi vermektedir.
- E) Hitap sözcüklerine yer vererek etkileyciliği artırmış, dikkat çekmiştir.

11. **Göktürk Kitabeleri'nin içerik ve üslup özellikleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?**

- A) Eser; anı, söylev ve tarih türünün ilk örnekleri arasında gösterilmektedir.
- B) Kitabelerin dili, zamanın Türkçesinin en yüksek üslup ve anlatım özelliklerini göstermektedir.
- C) Alplik, erlik, doğruluk, bilgelik gibi kavramlar kitabelerde ön plandadır.
- D) Eserde din olgusuna geniş yer verilmiş, kutsal terimler, kavramlar açıklanmıştır.
- E) Devlet adamlarının ve halkın birbirlerine karşı sorumluluklarını yerine getirmesinin önemi vurgulanmıştır.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Sınav sırasında, kesinlikle kuralları gözardı etmeyin.
- B) Çevresindekilere saçmasapan hikâyeler uydururdu.
- C) Aynı nehirde iki kez yıkanamazsın çünkü sonradan akan su, ilk akan sudan farklıdır.
- D) Hiç hata yapmayan insan, genellikle hiç bir şey yapmaz.
- E) Düşünmeden vaz geçtiğimiz anda genellikle fırsatı da kaçırmışızdır.

2. Toprak, bütün varlıklara aittir. Anlaşmalar ve paylaşımlar gerçek anlam da "insani" tutumlar'dır. Sahipolma, kendine

I II III
düşgünlük amacıyla başkalarını da dışlamanın uç noktasıdır.
IV V

Yukarıda altı çizili sözcüklerden hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. (I) İnsan, öyküsüyle var, insan, öyküleriyle uzanıyor geleceğe, tıpkı geçmişi öyküleriyle saklayabildiği gibi. (II) Dünyanın dört bir yanındaki insanları birbirine, sınırlara ve ulusal kimliklere aldirmaksızın yaşanan öykülerin benzemezliği kadar benzerliği de bağliyor. (III) Dünya barışı, evrensel adalet anlayışı, paylaşımcı dünya görüşü dinamizmini yaşanan öykülerin anlaşılır ve aktarılır olmasıyla kazanıyor. (IV) Bu yüzden, insanı dünyaya ve insanlara, geçmişe ve geleceğe açan öyküyü dünyanın dört bir yanında, 14 şubat dünya sevgi(liler) gününde, "Dünya Öykü Günü" olarak kutlamayı öneriyoruz. (V) Bu kutlama, öykünün ve insanın doğasına çok yakışacaktır. Türkiyeli yazar Sait Faik'in dediği gibi, "Bir insanı sevmekle başlar her şey." ve bütün insanlarla paylaştıkça anlam kazanır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde herhangi bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözlerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bu insanlar buraya güney Asya'dan gelmişler.
- B) Sınav 17 Haziran pazar günü yapıldı.
- C) Çarşıdan sana kazakta alacağım.
- D) Mademki aramayacaktın, bizi neden beklettin?
- E) Görülüyorki o, dediklerimi hiçbir zaman yapmıyor.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "da, de" bağlacının yazımıyla ilgili bir yanlışı yapılmıştır?

- A) Konya'ya gelenlerin uğradıkları yerlerden biri de Alaattin Tepesi'dir.
- B) Şiir dinleme beceresi, belki de şiir okuma becerisinden çok daha önemlidir.
- C) Edebiyatın topluma karşı sorumluluğu olduğu gibi geleceğe de sorumlu olduğunu söyleyebiliriz.
- D) Yemeğin lezzetlisi isteniyor da hijyenik bir ortam neden talep edilmiyor, bilmiyorum doğrusu.
- E) Sanatçı, özgür düşünce ortamı bulupda sanat eseri veremiyorsa aynaya bakmalıdır.

6. Büyük harfle yazılan kısaltmalardan sonra kesme işareti konur; ekler, kısaltmanın okunuşuna göre yazılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmanın yazımı ile ilgili bir yanlışı vardır?

- A) TRT'deki birçok dizi izleyenlerin dikkatini çekiyor.
- B) TÜBİTAK'tan ödül olan kişiler Cumhurbaşkanlığı tarafından ödüllendirildi.
- C) Zeytindalı Harekatı ile TSK'nın imajı daha da güçlendi.
- D) TİKA'nın bu yıl üstlendiği sorumluluk milletçe göğsümüzü kabarttı.
- E) DSI'deki yeni projeler, Bursa'nın bazı köylerindeki su sorununa çözüm olacak gibi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Sanat tenkidinde eleştirmenin sübjektif davranması yanlıştır.
- B) Nabi'nin ve Sünbülzade Vehbi'nin nasihatnamelerinde yer alan bir kimya hikâyesi vardır.
- C) Beg kelimesi, Türkçe'nin en eski devirlerinde bile kullanılmıştır.
- D) Dünyada yüksek mevkilerdekilerin hiç birinden medet ummaz.
- E) Bu not, eski bir şark el yazmasından alınmıştı.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Din ve edebiyat ilişkisi, edebiyat bilimcilerinin ve eleştirmenlerinin üzerinde durduğu konulardan birisidir.
- B) Edebiyat; insana ait bir duyguyu, düşünceyi, hayali, yorumları, tutumları, gözlemleri dilin imkânlarıyla en güzel şekilde anlatma sanatıdır.
- C) Edebiyat; duygu, düşünce ve hayallerin heyecan, hayranlık ve estetik zevk uyandıracak şekilde ifade edilmesidir.
- D) Edebiyat; bir dönemin, bir toplumun hissiyatını, inançlarını, irfanını, bilgilerini, algılarını, kavrayışını ve estetik dünyasını yansıtan ayna konumundadır.
- E) Türkler, İslamlaşma sürecinde tabii bir kültür değişimi yaşamış, yeni bir estetik anlayış içerisinde kendilerini bulmuşlardır.

9. İletişim, insanların kendilerini ifade etme ihtiyacından doğmuşdur.

Bu cümledeki altı çizili sözcükte görülen yazım yanlısının benzeri aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) İnsanlar kendilerini önce sözle anlatmışlar, yazının bulunuşuyla da yazılı iletişime geçmişlerdir.
- B) Konuşma metni hazırlanmadan önce konu ve araç belirlenmelidir.
- C) Günlük hayatta başarıyı yakalamış insanların ortak özellikleri arasında güzel ve etkili konuşmak, insanlarla sağlıklı iletişim kurmak vardır.
- D) Başarılı ve mutlu olmak için güzel ve etkili konuşmaya dikkat etmek gerekir.
- E) Konuşma sırasında vurgu, jest ve mimiklere dikkat edilmelidir.

10. Gök bilim ve coğrafya ile ilgili konularda dünya, güneş ay ve gezegen adları büyük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymayan bir kullanım vardır?

- A) Sınavdan düşük not alınca dünyalar başıma yıkıldı.
- B) Ay tutulması bu yıl en güzel Sinop'tan izlenecek.
- C) Bugün derste Dünya'nın yıllık hareketi ile ilgili soru çözdük.
- D) Bilim insanları güneşteki patlamaların bu yaz arttığını açıkladılar.
- E) Camlara öyle bir film taktırmış ki arabaya güneş girmiyordu.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Ben mi bunu söylemişim?
- B) Yolda ki adam bizi soruyormuş?
- C) Bunu ben sana anlatamam ki!
- D) Nereye gideceğini bilmiyor musun?
- E) Vah vah evladım, diye mi dövünüyordu?

ÖSYM Sorusu / 2019 TYT

12. Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) Bunca yıllık tanışıklığımıza rağmen benden şüphelendiğiniz için teessüf ederim.
- B) Durumu üst makama arzederiz, verilecek cevaba göre de ne yapacağımızı kararlaştırırız.
- C) Bu saatten sonra gelse de gelmese de hiç fark etmez; her şey için çok geç artık.
- D) Antalya'da etkili olan yağış, seraları bir anda su altında bıraktı ve bütün mahsulü mahvetti.
- E) O her istediğini yapacak, istediği gibi at koşturacak; biz de öylece oturup seyir mi edeceğiz?

1. (I) Dış Dünyayı model alan doğası gereği her romanda bir mahkeme kurulur. (II) Bu mahkemenin de birçok aktörü vardır ama başrol her zaman yazarındır. (III) Yazar bir yargıdır aslında, yarattığı kişilerin yazgılarına o yol verir; kimi zaman ödüllendirir onları, kimi zaman cezalandırır. (IV) Bu hak dağıtımı yazarın dünya görüşüne, kişisel karar ve seçimlerine bağlıdır. (V) Birey ve toplum için iyi ve kötünün ne olduğu ya da hangi suçların hangi cezalara çarptırılması gerektiği hakkındaki yargıları, o yazarın zihinsel yapısının, hukuk kavrayışının ve adalet duygusunun dışı vurumudur.

Bu paragrafta numaralanmış cümlelerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Edebiyat, toplumun bir kurumu olmasından dolayı, kendisini oluşturan toplumun diğer kurumlarıyla bağlı ve onlarla uyumludur. Hakikaten, bir milletin coğrafi çevresiyle, sonra dinî, iktisadi, hukuki, ahlâki, sanatsal ve siyasi hayatıyla

I   II   III   IV

edebiyatı arasında ki bağlantılar o kadar açıktır ki bu konu-

V

da açıklama yapmaya bile gerek yoktur.

Yukarıdaki parçada altı çizili sözcüklerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) II   B) V   C) IV   D) III   E) I

3. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?**

- A) Ard arda yaptığı hataları affedemeyiz.
B) Çocuğun yaptığı espiriye kimse gülmemişti.
C) Yarın ki sınavımız 09.40'ta başlayacak.
D) Geçen akşamki partide bir takım aksaklıklar olmuştu.
E) Bugün okulumuza yeni bir stajyer öğretmen geldi.

4. Edebiyat açısından dinin tarifini yapmak güçtür. Ancak şu var ki din, bireyi mukaddes duygu, ortak şuur ve vicdan

I

etrafında birleştirir. Bunu da büyük oranda sözün büyüğü-
cünden yararlanarak yapar. Her şeyden önce, her dinin bir

II

kutsal metni vardır. Kutsal metin, bir yandan okuyana dinin
temel ilkelerini öğretirken öte yandan da onu metafizik ger-

III

çeklikle buluşturur. Böylece dindar kişi, kutsal kitabı okurken

IV

edebî bir bilince ve dil zevkine de ulaşır. Ulaşılan bu bilinc
ve dil zevki sanatın merkezinde yer alan estetik duyguyu
ifade eder. Din, metafizik problemlere getirdiği çözümler,
hayata yüklediği anlam, varlık, bilgi ve ahlak anlayışıyla es-
tetik duyguyu besliyen en önemli kaynaktır.

V

Bu metinde altı çizili sözcüklerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) III   B) V   C) I   D) II   E) IV

5. **Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

- A) Biz Cumartesileri dedemleri ziyaret ederiz.
B) Eşekden düşene yol gösteren çok olur.
C) Ali'de bize katılmayı düşünüyormuş.
D) Sözde Kızlar Romanı'nı okudun mu?
E) I. Dünya Savaşı'nda bir buçuk milyon insan kayboldu.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?**

- A) Orada karşılaştığı sorunları mı anlatıyor?
B) Tartışmacı, öne sürdüğü savın doğruluğunu kanıtlıya-
madı.
C) Çiçekcinin yeni açtığı dükkân çok iyi çalışıyor.
D) Her yıl Mayıs ayında tatile çıkıyor.
E) Antrenör bugünkü çalışmayı erken bitirdi.

7. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Liselerde kulüp faaliyetleri sayesinde oldukça başarılı ürünler verilmiştir.
- B) Bazı arkadaşlarımızın düşünmeden yaptıkları espriler kimi gönülleri yaralıyor.
- C) Sabah kahvaltısında yeşil zeytin salatası isterdi.
- D) Birkaç kitap okumayan entellektüellerin sancısını kimler çekmedi ki!
- E) Üniversitede oluşturduğumuz dokümanların hiçbiri yeteri kadar korunmuyor.

8. Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Maraş dondurması ona göre Dünya çapında meşhurmüş.
- B) Döndüğünde bana Van Kedisi getirmeyi unutma.
- C) O ırmak Trakya'nın Batısında kaldı.
- D) Erciyes Dağı'na tırmanacaklarmış.
- E) Her Aralık ayında Türkiye'ye gelirler.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bu tiyatro binası beşbin kişi alıyor.
- B) Bu yaptıklarını farketmiyor değilim!
- C) Gittikçe artan makinalaşma insanları tembelliğe sürüklüyor.
- D) Akşam ki yemek çok güzeldi.
- E) Yaşlı, kız çocuğuna yol sordu.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) 18 Şubat 1979 tarihinde sahra çölüne kar yağmıştı.
- B) Norveç'in Kuzeyi'nde her yaz, on dört hafta, gece ve gündüz güneşli geçer.
- C) O ülkenin ulusal orkestrası ordusundan daha geniş bir kadroya sahiptir.
- D) Dolap dere, Beyoğlu tarafının belkide en hareketli yerlerindedir.
- E) Beyoğlu'ndaki tarihî, İkimiz Pastanesi'nde bulduğumuz günleri hatırladım.

11. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözlerden hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Bülent'lere gidemeyeceğimizi ona söyledik.
- B) Bense her gece penbe hülyalara dalıyorum.
- C) Yağmur bastırınca sırıl sıklam olduk.
- D) Sevdiğim şehirler arasında İzmir'de vardır.
- E) Ateşten Gömlek'in yazarı Halide Edip'tir.

ÖSYM Sorusu / 2019 TYT

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ifadenin okunuşuna uygun bir ek getirilmemesinden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) Doktora araştırmasını TÜBİTAK'ın bursuyla yürütmüştü.
- B) Saat 16.30'da başlayan maç TRT'den naklen yayınlanıyordu.
- C) Öğrenciliği zamanında Zonguldak'ın Ereğli ilçesindeki KYK'da kalmıştı.
- D) Kulüplerin 5. olağan toplantısı TFF'nin tesislerinde gerçekleştirildi.
- E) Bir yaz günü saat 19.00'da TBMM'nin önünde buluşup yola çıkmışlardı.

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Havaya savrulacak
Tufandan çıkan bir gemi
- B) İlkbahar mevsimi geçti yaz oldu
Niçin buluşmamız böyle az oldu
- C) Dört mevsim açılmaz kilit vuracağım
Beni böyle gülmez eden gönül kapısına
- D) Ben bir şehre geldiğim vakit
O başka bir şehre gitmese
- E) Terkedilmiş bir çocuk gibiydim
Dokunsanız ağlayacaktım

2. (I) Genç yazarlarımızın çoğu, özen düzen düşünmeksizin kalemlerinin ucuna nasıl gelirse öylece yazıverip gidiyorlar. (II) Yazdıklarını önemli bulmuyorlar, birgünde unutulup geçeceğini biliyorlar da ondan mı öğrenmiyorlar? (III) Onun için mi baştan savma ile yetiniyorlar? (IV) Hayır, hemen hepsi en büyük sorunlarla uğraştıklarına, o sorunları çözümlenecek doğruları bildiklerine kanmışlar. (V) Kendi kendilerini kandırmışlar, tuttıkları yolun bütün bir ülkeyi, ondan da öte, insanoğlunu kurtaracağına inanıyorlar.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. I. Geçen yıl Uludağ'da kar kalınlığı bir metreyi bulmuş.
II. Dün ilk defa denize girdim.
III. Tam hatırlamıyorum ama lisede kimyayı hiç anlamadım.
IV. Burada senin veya benim kalmamızı istiyorlar.
V. Bahçedeki ağaçların hepsi, çok zaman geçmeden yapraklarını dökmüş.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. (I) Öykülerinin en başarılı yanı dili ve anlatımıdır. (II) Genellikle kahramanlarını kendi şiveleriyle konuşturur. (III) Yoksul kesime ait bu kahramanlar aslında yazarın fikirlerini iletiyor. (IV) Karakterlerim benim kahramanlarım diyen yazar, simgeli bir anlatımı seçiyor. (V) Böylelikle basit konuşan ama mesaj veren bir tip çıkıyor ortaya.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Türkçe sözcüklerle şiir yazarları küçümsiyen, bu şairleri I zevksiz görerek dilde Arapça ve Farsça sözcükler kullanan II şairlerin tutumuna tepki olarak ortaya çıkan bu kalem fazla III tutunamamış, büyük sayılan şairler tarafından benimsene- IV memiştir. V

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Dinmiş lodosların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı
- B) Adalardan yaza ettik de veda
Sızılıyor bağırmızdaki yürek
- C) Birgün gelir de unutmuş insan
En sevdiği hatıraları bile
- D) Ay, suda bestelerken en güzel şarkıyı
Kürelerim de suya en derin şiiri yazdı
- E) Sen benim düşmanımın değilşen
Her seferinde vurulduğu yere düşen

7. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) İnsan, zaman zaman, yapmak isteyipte gerçekleştiremediği şeyleri düşünür.
- B) Yola çıkışımızdan iki saat sonra hava birden bire değişti.
- C) Önümüzdeki hafta da kıra gidin de görelim.
- D) Elimdeki kitapta mektuplara, anı defterlerine yaslanarak oluşturulmuş.
- E) Otele girer girmez, yıkanıp üstünü değiştirdi.

- 8.** Eğer dil duyarlılığı ve dil bilinci bakımından sorumsuzluk devam ederse Türkçe 14. yüzyıldaki durumuna düşecektir. (I) O zamanlar ve Selçuklularda aydınlar arasında bilim dili Arapça, kültür ve sanat dili Farsça idi. (II) Âşık Paşa büyük ihmale uğramış olan Türkçe'nin durumuna çok üzülmüştür. (III) Türkçe sadece halk arasında konuşuluyor ve halk edebiyatı sanatçıları tarafından kullanılıp yaşatılıyordu. (IV) Ve dilimizin bu acı serüveni, yaşam savaşı, Tanzimat Dönemi'ne, özellikle 20. yüzyıl başlarındaki Millî Edebiyat akımına kadar sürdü. (V) Şimdi ise tehlike daha çok Batı dillerinden gelmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

- 9.** (I) Küçük bir bahçem olsaydı duvar dibine penbeli, mavili ortancalar dikerdim. (II) Çünkü ortancalar gölgede büyümek ister. (III) Bir de saksılar alırdım; küpe, sardunya, yılbaşı çiçekleri, kaktüsler yetiştirmek için. (IV) Sulak yerleri seven Japon şemsiyelerini de kuyunun veya fiskiyeli mermer havuzun yanına dikerdim. (V) İnsanda, evinin bahçesinde cennet oluşturma düşüncesi bazen bir tutku hâline geliyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

- 10.** Altun kümüş işgiti kutay burıgsuz anca birür. Tabğaç budun sabi süçig ağısı yımşak ermiş. Süçig sabın yımşak ağıın arıır irak budunuğ anca yağutır ermiş. Yağuru kondukda kisre ariyiğ bilig anda öyür ermiş.

Günümüz Türkçesiyle

Altını, gümüşü, ipeği ipekliyi sıkıntısız öylece veriyor. Çin milletinin sözü tatlı, ipek kumaşı yumuşak imiş. Tatlı sözle, yumuşak ipek kumaşla aldatıp uzak milleti öylece yaklaştırmış. Yaklaştırıp konduktan sonra, kötü şeyleri o zaman düşünene bilirmiş.

Bu metinde altı çizili sözcükteki yazım yanlışının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birleşik yazılması gereken kurallı birleşik fiillerin ayrı yazılması
- B) Ses olayı olan yardımcı eylemin ayrı yazılması
- C) Anlamca kaynaşmış birleşik fiilin ayrı yazılması
- D) Tür değişmesi olan bir kelimenin ayrı yazılması
- E) Anlam değişmesi olan kelimenin ayrı yazılması

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Boyunun bir gelincik çiçeğindeki çizgi kadar narin
Endamın İstanbul akşamlarının yükselişidir
- B) Rüzgâr okşuyordu saçımı tren penceresinde
Kalbim bayrak gibi çırpınıyordu
- C) Ne hoştur kırlarda yazın uyumak
Bulutlar kırlarda beyaz bir yumak
- D) Uzaklara kan gibi yağıyor bilmediğim yıllar
Yaşlanmış bir yağmur gibi kararıyorum
- E) Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda
Şüheda fişkırarak toprağı sıksan şüheda

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışı yapılmıştır?

- A) Bu konuyla ilgili kanun, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.
- B) Leyla İle Mecnun, Türk edebiyatında en çok işlenen anlatılardandır.
- C) Bahar mevsiminde bu tepeden Çanakkale Boğazı'nın seyrine doyum olmaz.
- D) Kültigin Anıtı, uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde ziyaretçilerini bekler.
- E) XII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu bu yıl Ankara'da yapılacak.

1. Oraya getirileli herhalde iki üç saat olmuştu (I) Karnındaki ağrı dinmek bilmiyordu (II) Bazen hafifliyor (III) bazen şiddetleniyor (IV) zihni de buna uygun olarak bir açılıyor (V) bir bulanıyordu. Şiddetlendiğinde, ağrının kendisinden ve yemek yeme isteğinden başka bir şey düşünemiyordu.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Bir bilginin şüpheyle karşılandığı veya kesin olmadığı durumlarda yay ayrıç içinde kullanılan noktalama işareti hangisidir?

- A) Soru işareti
B) Ünlem işareti
C) Üç nokta
D) Uzun çizgi
E) Noktalı virgül

3. Dünyanın herhangi bir yerinde geliştirilen yerel teknolojilerin çok hızlı şekilde küresel çapta kullanıma sunulması (I) mühendislerin günümüzde en güçlü ve karmaşık uygulamaları dahi bilgisayar aracılığıyla çözebilmesini mümkün kılmaktadır (II) Ayrıca (III) kablolu ve kablosuz iletişim alanlarındaki gelişmelerle bilgisayar mühendisleri (IV) ulusal sınırlar içerisinde ya da farklı coğrafya ve kültürlerdeki meslektaşları ile ortak çalışma yapma imkânına sahip olmaktadır (V) **Bu parçada numaralanmış yerlerden hangilerine diğerlerinden farklı noktalama işaretleri getirilmelidir?**

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) II ve V   E) IV ve V

4. Oya bana ( ) "Doğum gününde Erdinç'e ne alalım ( )" dedi. Güzel bir saat alalım ( ) dedim.

Bu parçada parantezle belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (;) (?) (.)
B) (,) (,) (.)
C) (:) (?) (.)
D) (;) (,) (!)
E) (:) (,) (.)

5. Nurullah Ataç'ın 1921'den sonra devlet memurluğuna başladığını biliyoruz (I) Peki sadece memurluk mu yapmıştır Ataç (II) Tabi ki hayır (III) Memurlukla birlikte gazetecilik ve çevirmenlik de yapmış (IV) 1941'den sonra TDK'de görev almıştır (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgül (;) getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Hayatta üç önemli şey vardır ( ) Sağlık ( ) saygı ( ) sevgi ( ) **Bu cümlede parantezle belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?**

- A) (:) (,) (,) (.)   B) (:) (,) (,) (.)
C) (,) (,) (,) (...)   D) (:) (,) (,) (...)
E) (:) (-) (-) (...)

7. Kültür bir toplumun dil (I) terbiye (II) adet ve sanat gibi duygularından doğmuş (III) sonra da işlene işlene o toplumun hayat tarzı hâline gelmiş (IV) hemen her parçası çok ehemmiyetli bir kısım esasların bütünüdür (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Demek istediğim şu ( ) Oyunculuk insanın kendinde ( ) özünde, iliğinde, kemiğinde, ruhunda var ( ) tek başına ıssız bir adada olması ( ) tanıdık tanımadık sürü sürü insan arasında olması önemli değil.

Bu cümlede ayrıçla ( ) gösterilen yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (:) (:) (:) (:)   B) (:) (:) (:) (:)
C) (:) (:) (:) (:)   D) (:) (:) (:) (:)
E) (:) (:) (!) (:)

9. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yazım ve noktalama bakımından doğrudur?

- A) Batı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.
B) Batı Türkçesi; Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.
C) Batı Türkçesi; eski anadolu Türkçesi, osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.
D) Batı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi; Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.
E) Batı Türkçesi, eski anadolu Türkçesi, osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.

10. – Kızım Ayşe
– Efendim baba
– Okula gitmedin mi yavrum
– Öğretmenimiz hastalanmış da

Bu cümlelerin sonuna sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri konmalıdır?

- A) (...) (?) (?) (.)   B) (?) (!) (?) (.)
C) (!) (!) (?) (!)   D) (!) (!) (?) (...)
E) (.) (!) (?) (!)

11. Öpkem kelip ogradım
Arslanlayu kökredim
Alplar başın togradım
Emdi meni kim tutar
Türkiye Türkçesiyle
Öfkelenip (I) dışarı çıktım (II)
Arslan gibi kükredim (III)
Yiğitler başını doğradım (IV)
Şimdi beni kim tuta bilir (V)

Bir koşuktan alınan bu dörtlükte boş parantezle belirtilen yerlerden hangisine herhangi bir noktalama işareti konulmaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ÖSYM Sorusu / 2019 TYT

12. Yeni aldığı ve çok sevdiği ayakkabısının bir teki futbol oynarken yırtılan çocuk ( ) ayakkabıcıya ( ) yeni ayakkabı bakmaya gitti. Ayakkabının üzerindeki fiyatı okudu. Bir an üzüldüğünü belli ederek vitrinden uzaklaştı. Durumu gören ayakkabıcı:

- Baktığın model sana çok yakışır ( ) denemek ister misin?

Çocuk başını sallayıp:

- Üzerindeki fiyata göre almam mümkün değil ki ( )

Zaten bir tekini alacağım.

Dükkân sahibi:

- Amma yaptın ha ( )

Bu parçada parantezle ( ) belirtilen yerlere, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (:) (:) (!) (!..)   B) (:) (:) (:) (...) (.)
C) (:) (:) (:) (...) (!)   D) (:) (:) (:) (!) (.)
E) (:) (:) (:) (.) (!..)

7. Saniye Hanımefendi, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz hasretlisini karşılamaya atılan bir genç kadın gibi koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti.

Yakup Kadri'nin bir romanından alınan bu cümlede virgülün kullanım amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Metin içinde art arda gelen zarf - fiil eki almış kelimelerden sonra konur.
B) Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra konur.
C) Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.
D) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
E) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

8. I. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime gruplarının arasına konur.
II. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.
III. Yüklemden uzak düşmüş öznenen sonra kullanılır.
IV. Hitap için kullanılan kelimelerin sonuna konur.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili açıklamalar yapılmıştır?

- A) İki nokta
B) Noktalı virgül
C) Nokta
D) Virgül
E) Üç nokta

9. ( ) Şu iskeleyi anlatmak gerekse neresinden başlarsın ( ) ( ) sorusunu yönelterek onu bir çeşit imtihana tabi tutar ( ) Sonra ( ) Anadolu iskelesine gelir.

Bu parçada ayrıçlarla ( ) gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (") (?) (") (.) (.)
B) (:) (") (") (.)
C) (-) (?) (:) (.) (.)
D) (") (.) (") (:) (.)
E) (") (") (?) (:) (.)

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde tırnak işareti (" ") gereksiz kullanılmıştır?

- A) Ünlü bir düşünür: "Kitap bizi düşünce özgürlüğüne ulaştırır." diyor.
B) Bir öğrenci söz aldı: "Bu problemin başka çözüm yolu var." dedi.
C) "Bize söyleyecek söz kalmadı" demektir.
D) "Bu trafikte gidilmez." deyip durdu.
E) Hasta merakla sordu: "İyileşebilecek miyim?"

11. Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum. Halide Edip Adıvar'ın bir eserinden alınan bu cümlede virgüllerin kullanıma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.
B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
C) Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.
D) Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
E) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.

ÖSYM Sorusu / 2020 TYT

12. XX. yüzyılın son çeyreğinde plansız iç göçler sebebiyle kalabalıklaşan İstanbul; benzer kaderi yaşayan Ankara, İzmir, Bursa gibi şehirlere göre daha çok sorunla baş başa kalmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) bu cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

- A) Yazar değil, eleştirmenler; metinler değil, yorumlar yani bakış açıları değiştiği için edebiyat eserlerinin anlamı daima zenginleşmektedir.
B) Kopuk dizelerin, anlatı parçacıklarının, çizimin sınırlarında dolaşan bu melez metin; onun yaşam haritasına göre farklılıklar gösterir.
C) Türkiye, İran, Rusya; Ankara, Tahran, Moskova isimlerinin birbirleriyle münasebetleri açık seçik ortadadır.
D) Tokat'ta yetiştirilen ürünlerin başında domates, biber, fasulye, patates; kiraz, vişne, elma, erik gelir.
E) Lale, sümbül ve karanfil motifleriyle ebru sanatına farklı bir yorum getirmiş; bu sanatın genç kuşaklarca tanınmasına katkıda bulunmuştur.